

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum V. Decretalium, Per Quadraginta, Et Unum Titulos Distributum,
In quo agitur De Judicio criminali, exponendo primùm actiones in eo
judicio instituendas, & suscipiendas, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1709

Articulus I. Quid sit Privilegium?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73064](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73064)

QUÆSTIO XXIII.

IN TIT. XXXIII. DE PRIVILEGIIS ET EXCESSIBUS PRIVILEGIATORUM.

1162

Ualibet gratia, beneficium, favor, prerogativa, exemptio, indulgentia, & facultas, alicui specialiter concessa, privilegium dicitur; & quia ejusmodi gratia specialis, per rescriptum Principis, diploma, seu Bullam Pontificis, concedi solent, etiam rescriptum tale, privilegium appellatur; non, quod sit privilegium, seu gratia; sed quia continet gratiam concessam c. *cum dilecta*, 4. de confirm. util. vel inur. c. *ex parte* h. t.

ARTICULUS I.

Quid sit Privilegium?

1163

Privilegium sumi potest late, vel strictè: late sumptum, dicitur *lex privata, specialis aliquem favorem, vel beneficium continens*; ut habetur c. *privilegia*, dist. 3. c. *cum in his sunt*, c. *Abbate*, & c. *olim*, de verb. signific. Dicitur *lex*, non tamen proprie. 1. quia privilegium sæpe non est perpetuum, sed solum ad tempus. 2. Quod habenti non imponat necessitatem utendi eo favore, ut fit, cum aliquid conceditur in favorem personæ privata; quia nemo beneficio uti cogitur, reg. 7. ff. de reg. Juris: est tamen *lex*, quia quamdiu durat, aliis necessitatem imponit, ne utentem in usu sui privilegii impediatur. Dicitur *lex privata*, 1. quia regulariter personæ, vel communitati conceditur. 2. maxime, quia privatum, seu singulare, vel speciale aliquid per illam privilegiato conceditur, saltem præter, seu ultra jus commune; si enim nihil speciale concederet, sed tantum id, quod aliunde jam licet, frustra concederetur, c. *in his*, 30. h. t. ibi: *in his, qua ad cultum divinum facere dignoscuntur, non maligna, sed benigna est potius interpretatio facienda*. Et ideo Honorius III. privilegium Prædicatoribus, & minoribus à se conce-

sum, ut, *ubicunque fuerint, sine paræcialis juris præjudicio cum Altari valeant viatico celebrare*, reprobavit interpretationem, quæ dicebat, debere illos hoc facere *cum aliorum Prælatorum assensu, quod alias nullam ex indulgentia Papali gratiam essent consecuti*. & c. *Abbate*, 25. de V. S. ibi: *cum privilegium sit lex privata, nec esset privata, nisi aliquid specialiter indulgeret &c.* Hoc autem intelligi debet de privilegio concessivo: nam quando à Principe conceduntur illa, quæ aliunde jure communi concessa sunt, non tam est privilegium proprie concessivum, quàm solum declarativum, quia declarat, quod fortè illis erat dubium, & obscurum; & hæc declaratio ex eo meretur dici privilegium, quia creat securitatem, & certitudinem in operante, Sic Azor p. 1. l. 5. c. 23. q. 3. Quando autem per aliquam concessionem non solum securitas, & certitudo conceditur, sed etiam licentia, & facultas aliquid faciendi, vel omittendi; quin possit ab aliquo inferiori Prælate impediri, tunc est propriissime privilegium, & ideo in concessione privilegii, de concessivo est intelligendum, quoad fieri potest. Sic Felinus in c. 1. de rescript.

Ex hoc colliges 1. privilegium concessivum Episcopo, vel Clerico, ut possit testari, non intelligi de bonis patrimonialibus (hoc enim aliunde potest) sed acquisitis ratione Ecclesiæ, cui præest, sic Azor cit. q. 3. Deinde, si privilegium alicui concedat, ut in aliqua causa procedat, *appellatione remotâ*, non intelligitur de injusta appellatione, sed justa. Quia procedere rejectâ injustâ, & frivola appellatione, quilibet Judex potest. Sic Emman. Rodriq. tom. 1. quæst. Regular. q. 18. a. 13. Cæterum Privilegium, strictè sumptum, est alicujus rei, vel juris concessio specialis, contra jus commune, facta ex benevolentia Principis. Sic Gloss. in c. 1. de constitut. in 6. V. *Noceatur*. Idem tenet Alviset, de privil. Regul.

Regul. sect. r. c. 1. n. 2. Privilegium tamen h. t. n. 2. censet, non requiri ad privilegium, ut aliquid *contra jus commune* concedat, sed sufficere, si concedat aliquid *contra*, vel *præter jus commune*, v. g. quod quidem jure communi concessum non est, sed nec prohibitum; id quod rectè procedit *de privilegio latè sumpto*; quod P. Josephus Gibalinus de Scientia Canonica, l. 7. c. 7. q. 2. n. 1. sic describit: *Privilegium, est concessio stabilis, & permanens alicujus specialis licentia, circa jus commune, ratione rei, vel personæ, ab eo solo, qui legem, aut jus commune condere potest, facta subdito, aut aliâ ratione inferiori; vel consuetudine parâ; ubi nota particulam circa jus commune; sic enim omnia privilegia comprehendit, sive sint præter, sive contra jus commune.*

1165 Quæres: an ad substantiam privilegii pertineat, quod sit scriptum? R. negativè, constat ex c. *Institutionis*, 25. q. 2. junct. Gloss. V. *Præsentia Clem. 2. §. nos etenim*, de sepulturis, ibi: univèrsa privilegia, gratias, indulgentias, *verbo*, seu *scripto*, concessa. Sic Azor p. 1. l. 5. c. 23. q. 11. Ejusmodi autem privilegia, non in scripto sed verbo concessa, seu vivâ voce à Pontifice, vocari solent *oracula viva vocis*. Et si autem *ad substantiam* privilegii, seu ad valorem non requiratur scriptura, requiritur tamen interdum *ad probationem privilegii*, ac ejus firmitatem, ut colligitur ex c. *porro*, 7. h. t. ubi dicitur: *inspicienda esse privilegia, ut eorum tenor servetur, & c. contra morem*, 8. dist. 100. ibi: *aut ex scriptis privilegii se veri.*

1166 Privilegium autem differt. 1. à lege in communi, quia hæc respicit jus commune, privilegium est contra, vel præter jus, & est jus speciale. 2. Lex stringit eos, ad quos fertur; privilegium autem privilegium eximit à Legis observatione. 3. Lex quandoque imponit poenam transgressoribus, non item privilegium ei, cui conceditur. Differt 2. à dispensatione; quia latius patet, quàm dispensatio; hæc enim semper est contra legem; illud interdum etiam præter legem: Dispensatio regulariter est ad unum duntaxat actum v. g. ad tollendam unicam excommunicationem, irregularitatem, vel impedimentum matrimonii; & ideo est transiens; privilegium autem est aliquo modo permanens, & stabile. Differt à gratiâ, & beneficio Principis, tanquam

inferius à Superiore; omne enim privilegium est gratia, & beneficium; sed non omnis gratia, & beneficium est privilegium. Differt 3. à *rescripto*; hoc enim, attento nomine, est responsum Principis scriptum, continens vel causam justitiæ, vel gratiæ. Hinc rescriptum justitiæ est rescriptum, ut jus alicui servetur; privilegium autem, continet gratiam, non justitiam, & rescriptum gratiæ est regulariter ad unum solum actum, v. g. ad dispensationem in impedimento; privilegium autem continet plures actus. & c.

ARTICULUS II.

Quotuplex sit Privilegium?

Privilegium est multiplex; nam aliud est *concessivum*, aliud *declarativum*, ut diximus; aliud *reale*, aliud *personale*; aliud *remuneratorium*, aliud *gratiosum*; aliud *purum*, aliud *sub conditione*; aliud *ob bonum commune*, aliud *ob privatam*; aliud *scriptum*, aliud *non scriptum*; aliud *temporale*, aliud *perpetuum*. Quibus positis, quæstio est, i. quando privilegium censetur *personale*; quando *reale*? R. Privilegium *personale* esse, quando personæ ratione ipsius directè conceditur; *reale* autem, quod indirectè personæ conceditur, nimirum ratione alicujus rei ab ipsa distinctæ, v. g. ratione Religionis, civitatis, dignitatis, aut personæ fictæ, ut notat Gibalinus cit. q. 6. n. 1. vel quando datur certo generi personarum, v. g. maritis, uxoribus, Clericis. Hinc licet privilegium semper concedatur personæ (quia sola illa capax est beneficii, & favoris) sed aliquando *ratione personæ*, aliquando *ratione alicujus rei*. Hæc distinctio est in hac materia maximæ considerationis, propter diversos effectus privilegii *realis*, & *personalis*; nam privilegium *personale* personam sequitur, & cum ea extinguitur, ut dicitur, reg. *Privilegium*, de regul. Jur. in 6. & L. *unica*, §. *ne autem*, C. de caducis tollendis: privilegium autem *reale* durat toto eo tempore, quo durat res, cui annectitur, L. *Imperatores* ff. de publicanis. Res autem, quibus annecti solet privilegium, sunt in duplici differentia, nimirum aliquæ corporales, ut Ecclesiæ, Monasteria, alteria, agri, domus; aliquæ incorporales, ut Episcopatus, Clericatus, Doctoratus, officium, status & c. *personæ* autem, quibus annecti solent